

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Åbent fælles samråd med ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold
Titel	Svar på samrådsspørgsmål AB og AC samt spm. Q
Målgruppe	Børne- og Undervisningsudvalget og Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik
Arrangør	Børne- og Undervisningsudvalget
Taletid	Ca. 10-15 minutter
Tid og sted	Onsdag den 25. marts 2015, kl. 11.30, i FT, lokale 2-080

Disposition

1. Indledning (M)
2. Demokrati og medborgerskab i den danske folkeskole (M)
3. Hvordan modvirker vi anti-jødiske holdninger, diskrimination, ekstremisme og radikalisering i skoler og på uddannelser? (M)
4. Forebyggelse af antisemitisme i samfundet (ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold)
5. Afslutning (ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold)

1. Indledning

- Jeg vil gerne takke udvalgene for indkaldelse til samrådet og muligheden for at drøfte dette vigtige emne.
- Selv om der heldigvis sjældent sker terrorhandlinger, er det noget, der sker. Ikke bare her i Danmark, men også i andre lande. Det er klart, at når der sker en så forfærdelig terrorhandling, som den vi netop har set, så berører det alle dybt. Det giver anledning til at overveje, om der er mere vi kan gøre i forskellige institutioner i samfundet og inden for foreningslivet m.v. Derfor er jeg glad for at få muligheden for at udfølge dette i dag.
- Som undervisningsminister blev jeg for nylig – forud for terrorhandlingen i Danmark – inviteret til et EU-ministerrådsmøde, der blev afholdt den 17. marts 2015 i Paris. Terrorhandlingen i Paris var baggrunden for, at man i EU ville drøfte erfaringer på området. Herefter skete terroranslaget i Danmark – med tydelige paralleller til det, der skete i Paris.
- Derfor rækker denne debat videre. Det er antidemokratiske handlinger i bredeste forstand. Lige fra ytringsfrihed til antisemitisme og andre radikaliserede handlinger. Det er omdrejningspunktet for diskussionen om, hvad vi kan gøre, og hvordan vi bedst muligt forhindrer sådanne handlinger. I forlængelse heraf må man erkende, at det er svært at lave en strategi, der fuldstændigt forhindrer det.
- En af udfordringerne inden for uddannelsesområdet er, at nogle af de antidemokratiske handlinger, vi har set i forskellige lande, bliver begået af veluddannede unge. Unge, som på trods af deres skolegang, alligevel er blevet radikaliserede. Derfor er der ingen nemme løsninger.
- Det gjorde dybt indtryk på mig at deltage i EU-ministerrådsmødet i Paris. Den franske undervisningsminister og jeg selv havde tragedierne tæt inde på livet.

Men også de hollandske, britiske og spanske undervisningsministre kunne byde ind med erfaringer i forbindelse med terrorhandlinger i deres respektive lande.

- Jeg vil indlede med at svare på spørgsmålene AB og AC. Herefter vil ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold besvare spørgsmål Q.

2. Demokrati og medborgerskab i den danske folkeskole

- I har efter ønske fra Esben Lunde (V) stillet mig følgende spørgsmål (AB): *”Ministeren bedes redegøre for, hvad regeringen gør for at håndhæve folkeskolens formålsparagraf § 1, stk. 3: ”Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati” set i relation til udviklingen med antisemitisme i det danske samfund, som strider mod denne paragraf.”*
- Den danske folkeskole spiller en helt afgørende rolle i, at børn og unge udvikler sig til aktive og ansvarlige medborgere i et demokratisk samfund. Det fremgår også af den del af folkeskolelovens formålsparagraf, som spørgsmålet henviser til.
- Jeg vil give nogle eksempler på arbejdet med at håndhæve denne del af formålsparagraffen med særlig vægt på, hvad der bliver gjort for at diskutere problemer i forhold til blandt andet jøder og antisemitisme.
- Vi ved fra forskningen, at elever, der er en del af skolens fællesskab, har mindre risiko for at blive marginaliserede og komme i kontakt med kriminelle miljøer. Skolens arbejde med at inddrage eleverne i forskellige læringsaktiviteter er altså helt centralt i forhold til at modvirke, at børn og unge udvikler ekstremisme og bliver radikaliserede. I den forbindelse vil jeg fremhæve Aarhus Kommune. Her har man en sammenhængende strategi for, hvordan man anvender forpligtende dialoger på tværs af elevgrupper. Samtidig er der et tæt samarbejde mellem parter i civilsamfundet som fx socialområdet, foreningsliv og politi. Børn og unge involveres derfor systematisk i dialoger og dilemmaer, der kan forhindre fx radikalisering.
- Aarhus-modellen har haft stor succes og har fået opmærksomhed internationalt. Derfor er det centralt, at vi forholder os til, hvordan modellen kan udbredes til andre kommuner.
- Med den nye trivselsmåling, som gennemføres for første gang i år, får skolen et redskab til at identificere udfordringer i relation til elevernes trivsel. Og der-

med understøtte arbejdet med, at ingen elever mistrives eller føler sig marginaliserede i skolen.

- Derudover sikrer Fælles Mål i en lang række af folkeskolens fag som historie, samfundsfag, kristendomskundskab, dansk, tysk og fransk, at eleverne arbejder med temaer, der på forskellig måde kan bidrage til at modvirke ekstremisme og anti-jødiske holdninger.
- Og på EMU'en stilles undervisningsforløb til rådighed med fokus på at forebygge ekstremisme. Fx ligger der i øjeblikket et forløb om racismeparagraffen og ytringsfrihed.
- Også prøverne har de senere år haft fokus på temaer, der forebygger ekstreme holdninger. I de mundlige prøver i historie har der fx været opgivet temaer som 'Terror', '11. september', 'Holocaust', 'Folkemord', 'Menneskerettigheder', 'Muhammedkrisen', 'FN', 'Nazisme' og 'Jødeudryddelse'. I kristendomskundskab har der været opgivet temaer som kulturmøder, billedforbud i Islam og næstekærlighed. I samfundsfag har 'Demokrati som styreform', 'Grundloven, demokrati eller diktatur?' og 'Muhammedkrisen' været blandt de opgivne temaer. Og i de skriftlige prøver har 'Intolerance' været et tema.
- Jeg vil også gerne nævne, at det, der ligger i folkeskolens formålparagraf, også findes i formålparagraffen for gymnasiet.
- Det er vigtigt at vi har en fælles bevidsthed om, at størstedelen af de danske børn og unge faktisk har disse værdier inde under huden. Vores børn ligger i top i forhold til internationale undersøgelser af elevers samfundsforståelse. Men undersøgelser peger samtidig på, at 3-4 pct. har en lav tilknytning til skolen, og at en tilsvarende stor gruppe har en lav samfundsforståelse.
- Vi skal derfor blive bedre til at klæde såvel skolens medarbejdere som foreningsdanmark på til at identificere disse børn og unge og give dem konkrete redskaber til, hvordan disse unge igen bliver en del af skolens fællesskab. Det er vigtigt, at der bliver grebet ind så tidligt som muligt. Helt konkret har jeg besluttet at sætte gang i en forskningskortlægning og en erfaringsopsamling, der skal give os et fundament at stå på i forhold til blandt andet at udarbejde en pakke til lærere og skoler om, hvordan de identificerer og følger op på børn og unge i risiko for radikalisering.
- Samtidig har jeg inviteret en række foreninger og interessenter fra uddannelsesområdet til et rundbordsmøde, hvor jeg vil høre deres bud på, hvordan vi kan foregribe, at unge radikaliseres eller udvikler en modvilje mod bestemte grupper, som eksempelvis jøderne.

3. Hvordan modvirker vi antisemitisme, diskrimination, ekstremisme og radikalisering i skoler og på uddannelser?

- Samrådsspørgsmål AC lyder således: ”*Ministeren bedes i fortsættelse af BUU alm. del – samrådssp. AB redegøre for, hvilke konkrete initiativer ministeren og regeringen vil tage for at forhindre antisemitiske handlinger og decideret jødeforfølgelse i Danmark i fremtiden.*”
- På Undervisningsministeriets og Socialministeriets område har regeringen for ganske nylig sammen med satspuljepartierne (Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, SF og Konservative) indgået en aftale om en række initiativer, der skal styrke forebyggelsen af radikalisering og ekstremisme.
- Der er i satspuljeaftalen enighed om tre indsatsområder: 1) Styrket kommunal indsats og opkvalificering af fagfolk, 2) Nye værktøjer til forebyggelse af radikalisering, og 3) Mobilisering af civilsamfund og lokalmiljøer.
- Vi er altså enige om en bred indsats, der går fra at styrke den statslige og kommunale indsats til at inddrage civilsamfundet og de frivillige foreninger og organisationer. Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold vil komme nærmere ind på disse initiativer.
- På undervisningsområdet vil jeg nævne yderligere et par tiltag, der skal modvirke en sådan marginalisering og anti-jødiske holdninger.
- Det er for det første et undervisningsmæssigt fokus på jødernes historie og de universale menneskerettigheder. Det fremgår blandt andet af historiekanon, der identificerer 29 historiske nedslag, som undervisningen tager udgangspunkt i. Her er både jødeaktionen i 1943 og FN’s Verdenserklæring om Menneskerettighederne i 1948 centrale nedslag.
- Andre tiltag, der sætter fokus på had mod jøder og behovet for medmenneskelig forståelse, er den tilbagevendende Auschwitz-dag og hjemmesiderne folke-drab.dk og Holocaust.dk, som UVM og DIIS (Dansk Institut for Internationale Studier) står bag. Her er fokus på at imødegå holocaustbenægtelse og give eleverne redskaber til selv at gennemskue lignende konspirationsteorier og pseudohistoriske påstande.
- Der er også indledt dialog med Dansk Jødisk Museum om udviklingen af et nyt undervisningsmateriale.

4. Forebyggelse af antisemitisme i samfundet (Minister for børn, ligestilling, integration og sociale forhold)

- [Minister for børn, ligestilling, integration og sociale forhold]
- [Samrådsspørgsmål Q: ”Ministrene bedes redegøre for, hvilke konkrete initiativer, regeringen vil tage for at forhindre antisemitiske handlinger og decideret jødeforfølgelse i Danmark i fremtiden.”]

5. Afslutning

- [Minister for børn, ligestilling, integration og sociale forhold]
- [Spørgsmål og debat]